

L'artífex de l'arpa eòlica

RAFAEL VARGAS

Terres de l'Ebre, *Nós o la Idoïdea*, i entrava fort en la poesia catalana dels 80. Roig, que, a més d'antòleg, era un dels poetes, mostrava les seves arts, i ja s'endevinava tot un recorregut. Poeta, antòleg, i, per torna, repensador i activista de la poesia, Roig ha treballat de valent durant molts anys, i es troba ara en una maduresa de glòria afuada. Amb *La tempesta* arriba a un paisatge semblant a aquelles dunes brasileres que li són tan cares, terra inspirada de promeses i d'exilis, que bull de focs estranys i mars de símbols. Ell mateix en defineix alguna cosa en la penúltima secció del llibre, *Vida*: "Tot aquest cistell ple d'empelts, d'homenatges, esbossa una total falta de fe en l'originalitat i en la vida d'Albert Roig, magra, dura i secreta com la llavor que no llevarà mai". Aquesta capacitat de plantar-se al davant el seu *doppelgänger*, el bessó-que-ens-camina-devora, és ben bé seva. El retrobem en el poema de Xavier Lloveras que tanca la secció, *Narcís fa cinquanta anys*, en què l'amic li recorda: "Els versos mai no són tan clars com l'aigua / ni el fons opac sabrà fer-ne mirall". Si de jove s'hi havia emmirallat, ara l'aigua es mou i el llit del llac és de fang tèrbol. Aquest *doble* no el retorna cap mirall. Tanmateix, a Roig, si no la identitat, el salva la dicció, que és com dir el llenguatge. Diccio etèria i alada, que ens fa passar per osques en giragonsa de la sintaxi, omplint d'aire interpretat el seu matràs aforat, amb conscienciosa perícia.

Els mots pateixen un procés de sublimació vital, aconduïts pel serpenti prosòdic en un règim d'alambinament preciós. Roig, si hagués seguit la tradició dels nostres poetes legendaris de tenir un ofici artesanal, probablement hauria estat joier: bones mans per a la creació o recreació de vocables fent-ne un enfilall gemmat, com un penjoll gramàtic, per a la invenció, no exempt d'una *angoisse* mal-larmeana i d'un manierisme, gràvid, paradoxalment, de metafísica. Llàstima que l'editorial no disposi de correctors ortotipogràfics: "escópora" (p. 16), "estratega" (p. 40), "mil·lenis" (p. 41). A la secció *Cos del dolor*, Roig s'enlaira i, amb un personal ús de la coma, filigrana amb deler i rebla l'estil, perquè ¿què és l'estil sinó una veu que dóna cos a la intenció, al "concepte emocionant"? ♦♦

LA TEMPESTA
ALBERT ROIG
EDICIONS 62
120 PÀG./16 €

VÍCTOR OBIOLS

L'escriptor Juan Marsé va aixecar la llebre en una polèmica sonada l'any 2005, quan va dimitir del jurat del Premi Planeta denunciant males pràctiques en el funcionament de la deliberació. La novel·lista guanyadora es va defensar dient que l'estirabot de Marsé quedaria com una anècdota, insinuant potser que la posteritat, per contra, reservaria un lloc a la seva obra. Passats uns anys, la balança sembla decantar-se perillosament en el sentit invers: podria molt ben ser que aquella novel·la quedi com a anècdota en lleixes de magatzems i llibreries d'ocasió, i que la reflexió de Marsé sobre la diferència cada cop

més gran entre el que anomenava, si fa no fa, el sistema literari, d'una banda, i la literatura, de l'altra, quallí en la nostra realitat amb més pertinença que mai. Al capdavall, la lògica comercial s'imposa i el premi sempre és un esperó promocional. El que sorprèn és que, si aquest és el procediment habitual –com no fa gaire denunciava lúcidament Andreu Gomila en aquestes pàgines–, es pugui abusar sense cap pudor de la ingenuïtat dels centenars d'escriptors que es presenten als premis. És, com a mínim, una manca de respecte.

Però, bé, de vegades hi ha excepcions. Albert Roig no és un nouvingut en el món de la poesia, i ha estat abundantment llorejat per jurats diversos i competents. Roig es va estrenar confeccionant una antologia de poetes de les

netament denunciant males pràctiques en el funcionament de la deliberació. La novel·lista guanyadora es va defensar dient que l'estirabot de Marsé quedaria com una anècdota, insinuant potser que la posteritat, per contra, reservaria un lloc a la seva obra. Passats uns anys, la balança sembla decantar-se perillosament en el sentit invers: podria molt ben ser que aquella novel·la quedi com a anècdota en lleixes de magatzems i llibreries d'ocasió, i que la reflexió de Marsé sobre la diferència cada cop

ELS CLÀSSICS

Un tubercle a Britània

JORDI NOPCA

Que ningú no pensi, en veure el segon títol dels tres que integren el present volum de Corneli Tàcit (56–118), que l'orador va esmerçar una part del seu talent a fer una glosa de la indispensable –però sempre arran de terra– agricultura. *Agrícola*, presentada juntament amb *Diàlegs dels oradors* i *Germània*, és una de les obres més atractives de Tàcit, en què l'orador repassa la vida il·lustre del seu sogre, Gneu Juli Agrícola (40–93), general i polític romà a qui es va encomanar el govern de la perillosa Britània, illa que el benaurat tubercle va aconseguir acabar de sotmetre.

Després d'uns capítols merament biogràfics (sembrat, creixença i maduració d'Agrícola), Tàcit dedica el gruix del llibre a la batalla entre romans i britans. "Amb ardiments i repel·liment, [els britans] paraven i repel·lien els trets dels nostres amb les gran espases i els estrets broquers llurs, i encara ells mateixos ens tiraven damunt una gran quantitat de dardells", s'hi pot llegir. Una mica més endavant, però, els dots estratègics d'Agrícola aconseguïen capgirar la batalla i arrasar l'enemic. Tàcit explicita el mal perdre brità: "A voltes l'esguard dels éssers estimats els atuí, més sovint els exasperava; i és cosa certa que alguns d'ells donaren mort a llurs mullers i fills com per compassió". ♦♦

AGRÍCOLA
TÀCIT
TRADUCCIÓ DE MIQUEL FERRÀ I LLORENÇ RIBER
FUNDACIÓ BERNAT METGE
160 PÀG./9,95 €
(DIUMENGE, AMBLARA)

L'APARADOR

J.N.

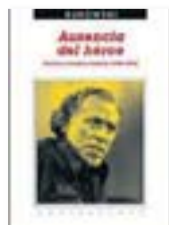
FICCIO

El somriure...
NICOLAS BARREAU
Tr. Ramon Monton
Columna

París segueix arrossegant la llosa de ser la ciutat ideal per viure-hi una història d'amor. *El somriure de les dones*, de Nicolas Barreau, convida els lectors a seguir l'atracció de la propietària del restaurant Le Temps des Cerises per un llibre que li salva la vida. Decidida a agrair al "tímid autor anglès" que gràcies a les seves paraules continuï en la dimensió dels vius, la protagonista fa mans i mànigues per entrar-hi en contacte. *Love is in the air*.

NO-FICCIO

Ausencia del...
CHARLES BUKOWSKI
Trad. Eduardo Iriarte
Anagrama

Tot i que l'autor és mort des de fa gairebé dues dècades, el llegat inèdit de Charles Bukowski segueix sent espremut a partir de compilacions tan interessants com *Ausencia del héroe*. Hi trobem contes primerencs, cròniques d'algun recital seu, una selecció de columnes aparegudes a la premsa i comentaris crítics esgarrinxats sobre algun dels seus autors estimats: Allen Ginsberg, Robert Creeley, Louis Zukofsky i LeRoi Jones.

Atrapar: els llocs
HÉLÈNE DORION
Trad. Carles Duarte i L.Llecha/Pagès

POESIA

Si fa uns mesos Cafè Central i Eumo publicaven la primera traducció de Denise Desautels, Pagès Editors publica ara una altra autora quebequesa, Hélène Dorion, menys desassossegant però amb versos carregats d'un poder enigmàtic similar al de la responsable de *Tomba de Lou*. "Qui som? / D'on venim? / Quina història fa ombra / damunt nostre? / unes boques anònimes segreguen gotes de tinta pàl·lida", llegim a *Atrapar: els llocs*.